

СЕКЦІЯ ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ У СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО

УДК 332.1(043)

Булатова О.В., кандидат економічних наук, професор, проректор з наукової роботи

ОСНОВНІ ФАКТОРИ РЕГІОНАЛІЗАЦІЇ СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Головною тенденцією розвитку сучасного світового господарства, як вже було визначено, є *«подвійна» інтеграція*, яка розвивається по двом ключовим напрямом: глобалізація (всесвітня економічна інтеграція) та регіональна інтеграція. Визначаючи основні характеристики розвитку міжнародної регіоналізації в контексті парадигми глобального розвитку, в економічних дослідженнях для характеристики явищ, які мають різний зміст та значення з точки зору розвитку регіональних процесів, найчастіше використовують «регіоналізм», «регіоналізація».

Поглиблення міжнародного поділу праці, інтернаціоналізації виробництва і капіталу зумовлюють об'єктивний характер розвитку **регіоналізації – процесу, який пов'язаний з оптимізацією соціально - економічної структури територій через розвиток економічних зв'язки і співпраці, перш за все, з державам сусідами і прикордонними**. Завдяки цьому процесові відбувається консолідація ієрархічних таксонів, які мають соціально-економічну єдність у межах певного регіону (території), забезпечують більш високу сталість господарської системи та посилюють його конкурентоспроможність, через зниження транзакційних витрат [3, с.7].

В результаті консолідації відповідних ієрархічних таксонів формуються відповідні угруповання, в рамках яких країни зменшують (або взагалі скасовують) обмеження, пов'язані з пересуванням товарів, факторів виробництва тощо, уніфікують норми регулювання, макроекономічну політику, спрямовану на поглиблення інтеграційної взаємодії тощо. Саме тому, регіоналізацію можна віднести до процесів, які мають емпіричний характер. Через розвиток процесів регіоналізації в світовому господарстві формуються і розвиваються цілісні регіони, що виступають особливими акторами в системі міжнародних відносин.

Регіоналізм більшою мірою відноситься до політичних категорій, оскільки формує ідеологію державного втручання щодо регулювання економічної діяльності в рамках інтеграційного об'єднання. Таким чином, саме регіоналізм визначає зовнішньополітичний курс країни, завдяки якому визначаються форми відповідної організаційної структури регіонального утворення.

Виступаючи у якості зовнішніх форм розвитку глобалізації, регіоналізація через розвиток різноманітних інтеграційних утворень стала важливою компонентою глобалізаційного розвитку, що проявляється у формування глобальних регіонів та посиленню гео економічного регіоналізму в світі [2, с. 129-130].

Про формування гео економічного регіоналізму дозволяє говорити наступне. Діяльність регіонів в сучасних умовах призводить до зростання транснаціонального простору та розширення діяльності міжнародних організацій, формування тіньового процесу транснаціоналізації та глобалізації тощо. Це призводить також до того, що в сучасному світовому господарстві відбувається відокремлення певних регіонів світу, що формують світову інфраструктуру з виробництва високотехнологічних товарів, при одночасному закріпленні ресурсно-сировинної спеціалізації за іншими регіонами світу.

Активізація процесів регіоналізації певною мірою залежить від геополітичних та гео економічних факторів, соціокультурних факторів тощо. Аналіз наукової літератури

дозволяє визначити п'ять основних груп факторів регіоналізації в сучасному світі [3, с. 396-398]:

1. Глобальні процеси (між процесами глобалізації та регіоналізації світу існує суттєвий зв'язок),
2. Геополітичні фактори (географічне положення геополітичного регіону),
3. Економічні фактори (особливого значення тут набуває прикордонне співробітництво),
4. Культурно-релігійні фактори (культурно-релігійна спільність виступає додатковим засобом консолідації регіону),
5. Криза традиційного інституту – інституту національної суверенної держави.

Процес регіонального розвитку в контексті світогосподарського розвитку має власну діалектику. На першій стадії потенційний регіон формує відповідну соціально-економічну та географічну частину. На другій стадії розвитку регіоналізації визначаються відповідні напрями і канали регіональної співпраці. На завершальній (третій) стадії регіон стає відокремленим актором в системі міжнародних відносин, для якого притаманні ідентичність, інституціональна визначеність тощо.

Таким чином, інтеграційні процеси сприяють розвитку економічного регіоналізму. Позитивним стимулом для інтеграції є зусилля щодо створення більш широкого ринку. Країни-учасниці інтеграційного об'єднання створюють особливі умови для вільної торгівлі, переміщення ресурсів. Негативним наслідком інтеграції може стати дискримінація по відношенню до країн, які не є членами інтеграційного утворення. Тому, якщо регіоналізм не погіршує умови для торгівлі з іншими державами, його вважають позитивним чинником розвитку світового господарства. В цілому ж інтеграційні процеси відкривають доступ до багатьох економічних ресурсів, технологій, розширюють ринки збуту, захищають від зовнішньої конкуренції учасників інтеграційного об'єднання, спільними зусиллями легше вирішуються соціальні проблеми.

Література

1. Европа: вчера, сегодня, завтра / [отв. ред. Шмелев Н.П.] – М.: ЗАО «Издательство «Экономика», 2002. – 823 с.
2. Кочетов Э.Г. Геоэкономика (освоение мирового экономического пространства) / Э.Г. Кочетов. – М.: Издательство БЕК, 1999. – 480с.
3. Управління міжнародною конкурентоспроможністю в умовах глобалізації економічного розвитку: [Монографія]: У 2т./ Д.Лук'яненко, А.Поручник, Л.Антонюк та ін. – К.:КНЕУ, 2006. – Т.1. – 592 с.

УДК 330.133.2(477)(043)

Балабанова Н.В., кандидат наук з державного управління, старший викладач

ОСОБЛИВОСТІ РИНКОВИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ В УКРАЇНІ НА ОКРЕМИХ ЕТАПАХ РОЗВИТКУ

У період трансформаційних перетворень економічних систем економічна політика зазнає неабияких змін, що обумовлюється кардинальними зрушеннями в системі економічних відносин і тягне за собою вдосконалення механізму господарювання.

Економічна політика охоплює дві складові — економічну стратегію та економічну тактику. В економічній стратегії втілюються головні завдання, що стоять перед суспільством на перспективу. Коли ми кажемо про стратегію економічної політики держави, то маємо на увазі довготермінову орієнтацію цієї політики, тобто встановлені на багаторічну перспективу цілі, їх конкретизацію стосовно особливостей окремих етапів розвитку економіки країни. Економічна тактика — це розроблення і визначення конкретних напрямів, способів, методів і засобів досягнення стратегічних цілей.